

A Jósvafőért Alapítvány elmúlt 25 éve (1991-2016)

A kezdet

A Jósvafőért Baráti Kör 1991. április 5-én, helyi civil szervezetként tartott összejövetelén határozott a Jósvafőért Alapítványt létrehozásáról, melyet a BAZ. Megyei Bíróság 1991. szeptember 2-án, 4.Pk. 148/1991/2. számon vett nyilvántartásba.

Alapító okiratában az alapítvány a Jósvafőn található műemlékek helyreállítását, a kulturális és építészeti hagyományok ápolását, a környező természet védelmét, valamint az oktatás fellendítését tűzte ki célul. A kuratórium elnökének Borzsák Pétert, titkárának Hangó Istvánt, tagjainak pedig Bak Albertet, Buzetzy Győzöt és Kérdő Pétert kérték fel az alapítók. (Az elmúlt 25 év során a kuratórium összetétele hivatalosan csak egyszer változott, amikor Kérdő Péter halála miatt, Hlavács László került a testületbe.)

Az alapítvány tevékenysége

A Jósvafőért Alapítvány története szorosan kapcsolódik a település elmúlt 25 évéhez, melynek gyökerei 1989-ig nyúlnak vissza. Az országban ez időben eluralkodó szabad és független lét érzése Jósvafőn is elemi erővel hozta felszínre a közösségi összefogás új lehetőségeit, az elfeledett értékek, szokások és hagyományok felújításának és felelevenítésének igényét.

Ilyen körülmények között alakult meg 1989 decemberében a Jósvafőért Baráti Kör, valamint néhány új párt helyi szervezete, ami az 1990-es helyhatósági választások után jó alapot adott a helyi önkormányzás megteremtésére, az önálló Polgármesteri Hivatal megszervezésére (1979-1990 között Jósvafő közigazgatásilag Aggtelek társközsége volt).

Ezzel a helyi tervek megvalósításához szükséges törvényi, pénzügyi és közösségi feltételek megteremtődtek, a „Jósvafőért” Alapítvány (1991) létrejöttével pedig már a cégek és magánemberek adományai, a személyi jövedelemadó egy százalékának felajánlásából származó bevételek, valamint az adódó pályázati lehetőségek is segíthettek a célok eléréséhez szükséges anyagi források előteremtésében (BERECZ 2002).

Ennek megfelelően az elmúlt 25 évben az alapítvány – az Önkormányzattal, a Református Egyházközséggel, a Nemzeti Parkkal, a Baráti Körrel, valamint cégekkel és magánemberekkel együttműködve – az alábbi helyi programok, események és tevékenységek megvalósításában működött közre:

JÓSVAFŐI HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK 41.

- Az 1990-ben és 1991-ben a falu főterén felállított – 1848-as és az 1956-os forradalomnak és szabadságharcnak emléket állító – kopjafák, valamint az I. és II. világháborúban elesett jósvafői katonák emlékoszlopára el(vissza)helyezett Turul-madár, majd 1996-ban az államalapítás, ill. 2000-ben a millennium emlékére állított kopjafák létrejöttét támogatta, aminek következtében Jósvafőn is megteremtődött a magyar történelem jeles és nevezetes eseményeiről való megemlékezés lehetősége.
- 1993-1995 között fafaragó és alkotó táborokban találkozhattak a résztvevők az elfeledett mesterségek fogásaival, ill. néhány régi szokással és hagyománnyal. Az egykori jósvafői zsidó közösségnek emléket állítva pályázati támogatásból ekkor készült el (1994) az izraelita temető faragott kapukerete. Az ófalui-főtéren is ebben az évben sikerült helyreállítani egy régi Jósva-hidat, a Pap-pallót. (A pallót 2006-ban a Jósva-kvintett tagjai ismét újjáépítették.)

*A régi Pap-pallón 1954-ben Dely Vilma, az újon Istenes Judit 2014-ben
(Fotó: Berecz Béla archívumából)*

- Szintén ebben az időszakban az Ybl Miklós Műszaki Főiskola Értékőrző Tudományos Diák- és Baráti Köre három nyáron mérte fel (1993-1995) Jósvafő népi építészeti emlékeit. Elsősorban e dokumentumok alapján nyilvánította a kulturális miniszter II./1999. (VIII.18.) rendeletében Jósvafő település régi falurészeit műemléki jelentőségű területté.
- 1995-ben a református templomban a restaurált kazettás mennyezetért, 1996-ban a helyreállított szószékkoronáért, 2000-ben a református temető bejáratánál emelt ácsolt kapuért és a rajta elhelyezett lélekharangért, valamint a harangtorony fölötti részen létesült fejfás emlékparkért, 2001-ben pedig a 150 éves, felújított harangtoronyért történt hálaadás.
- 1996-ban az erődfallal körülvett református templom kertjében az élettelennek látszó legendás öreg hársfa emléktáblával való megjelölésében és a pótlására kiszemelt hárscesemete elültetésében vett részt az alapítvány. (Lelket emelő és

üzenetértékű, hogy a halottnak hitt több száz éves fa 1997 tavaszán gyökérről új hajtást eresztett és azóta szép sudár lett belőle. Sajnos a pótlásra és a több száz éves múlt továbbvitelére ültetett, szintén szép és sudár hársat a Református Egyházközség gondnoka 2014-ben megbeszélés és egyeztetés nélkül kivágta, így már soha nem tudjuk meg mi történt volna, ha összeér a lombkoronájuk.)

- 1997-ben a szabadtéri programok fellépőinek biztonságos közreműködése érdekében a parókia udvarán épült fel a csúrszínpad.
- Az 1993-2002 között megrendezett nyári kézműves és ökotáborokban a népi kismesterségekkel, a helyi gasztronómiával, valamint a település természeti, épített és kulturális környezetével ismerkedhettek a helyi és a vendéggyermek.
- 2001-től a „Jósva” Erdei Iskolai Bázishely és Református Oktatási Centrum induló programkínálatába kapcsolódott be az alapítvány.
- 2011. február 12-én, a Jósvalő és Aggtelek közötti hágón 1849. február 12-én való császári átkelés helyiek általi akadályoztatására emlékeztető, a Kőhorog aljában avatott emlékhely kialakításához járult hozzá az alapítvány. E hely azóta jó alkalmat biztosít arra, hogy nemzeti ünnepünkön itt emlékezzünk a szabadságharc helyi eseményeire.

Helyi rendezvények támogatása

A másik fontos alapítványi tevékenység az elmúlt 25 év rendezvényeinek támogatása volt. Jósvalő 1990 utáni történetében a kezdeti 1991. március 15-i ünnepi programot (megemlékezés, Turul-avatás, fórum, estebéd), 1992-ben a Kossuth-napok követték. Majd 1993-tól már azonos időpontban, minden év július utolsó hétfőjén az összesen 20 alkalommal megrendezett Jósvalői Falunapokkal folytatódott a sorozat, mely eredeti formájában és kialakult műsorszerkezetével 2012-ben véget ért. Közben a 2001-2010 között szervezett Gömör-Tornai Fesztivál részeként turisztikai vonzerővel bíró, meghatározó térségi rendezvénné nőtte ki magát a jósvalői nyári programsorozat. Aztán két év szünet után, 2015-ben a haladó hagyományokat felelevenítve, a megszokott júliusi időponthoz visszatérve, a programok között korábban is szereplő templomi koncertet és tájházi találkát újra tartalommal megtöltve és a „Jósvalői Hagyományörző és Művészeti Napok” nevet választva folytatódott a támogatott jósvalői rendezvények sora. Erre az alkalomra jelent meg a Jósvalői Helytörténeti Füzetek 40. száma, mely kiadvány az alapító-szerkesztő Szablyár Péterre (1948-2013) emlékezett.

Ezen túlmenően, 1997-től 15 éven keresztül a hagyományörző farsangi és szüreti programok megrendezésében is részt vállalt az alapítvány.

Összegzés

Összességében elmondható, hogy Jósvafőn az elmúlt 25 év során az alapítvány által támogatott különféle programok és rendezvények az elszármazottaknak, a barlangászoknak, a „hétvégi házásoknak”, a „nemzeti parkosoknak” és a helyieknek, később pedig már a környéken élőknek és a turistáknak is jó lehetőséget biztosítottak a feltöltődésre és a közös ünneplésre. Mindeközben a programok helyben jó eszköznek bizonyultak múltunk feltárására és megismerésére, jelenkori életünk és összetartozásunk megünneplésére, a közös tervezésre és cselekvésre, identitásunk és a település jövőjébe vetett hitünk elmélyítésére.

Megújulás

A Jósvafőért Alapítvány létrehozója, a Jósvafőért Baráti Kör, mint társadalmi egyesület (volt székhelye: 3758 Jósvafő, Petőfi Sándor utca 35.) 2014-ben jogutód nélkül megszűnt. A Jósvafőért Alapítvány kuratóriumi tagjai (Borzák Péter, Hangó István, Buzetzy Győző és Hlavács László) a megújulás érdekében 2015-ben egységesen lemondtak kuratóriumi tagságukról, Bak Albert kuratóriumi tisztsége pedig 2014-ben bekövetkezett halálával megszűnt, ezért az alapítvány további sorsát a Miskolci Törvényszéken kellett rendezni. Ennek érdekében a Jósvafőért Alapítvány (székhelye: 3758 Jósvafő, Petőfi Sándor utca 33.) kuratóriuma 2015. december 27. napján, székhelyén megtartott ülésén három jelenlévő tagjának igen szavazatával, egyhangúlag az alábbi határozatát hozta:

1/2015.(XII.27.). sz. kuratóriumi határozat

„A kuratórium a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény 54. § (2) bekezdésében foglalt előírásoknak megfelelően, mint egyéb érdekelt indítványozza, hogy a Miskolci Törvényszék indítsa meg a Jósvafőért Alapítvány kuratóriumi tagjainak kijelölésére és az ezzel összefüggő alapítói jogok gyakorlására irányuló nemperes eljárást.”

A régi kuratórium Garan Bélát, Szmorad Ferencet és Berecz Bélát javasolta kijelölni új kuratóriumi tagnak, valamint a 3758 Jósvafő, Ady Endre utca 4. címet kérte bejegyezni az alapítvány új székhelyének. Ezt követően a Törvényszék többszöri kiegészítést kérve, 2016. június 11-én kelt végső jogerős határozatával fogadta el az alapítvány alapító okiratának Ptk. szerinti módosítását, valamint nyilvántartásba vette a kuratórium összetételének és székhelyének változását.

Ezek szerint a megújult Jósvafőért Alapítvány főbb adatai:

Székhely: 3758 Jósvafő, Ady E. utca 4.

Adószám: 18402122-1-05

JÓSVAFŐI HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK 41.

Számlavezető Bank: Sajóvölgye Takarékszövetkezet
Bankszámlaszám: 55400352-16928008

Végül 2016. október 20-án az Öreg Malom Fogadóban tartott összejövetelen szimbolikusan is megtörtént a kuratóriumi váltás. Az új tagok megköszönték a régiek 25 éves munkáját és elindították az Jósvafőért Alapítvány újabb időszakát.

*Alapítványi összejövetel az Öreg Malom Fogadóban
(Fotó: Kontra László)*

Mindez talán jelképesnek is mondható, hiszen Jósvafőn az elmúlt 25 év helyi tapasztalatainak átbeszélése, a tanulságok levonása és a következő időszak megtervezése hivatalosan és dokumentáltan sem önkormányzati, sem egyesületi szinten nem történt meg.

Kár érte, mert mindez immár a jósvafői helytörténet része, amiből akár tanulhatnának is az utódok. (Pl. az elmúlt 25 évben alkalmazott normákat követve, bizonyára nem nagyszombaton rendeznék böllér fesztivált Jósvafőn, még ha turisztikai szempontból indokolhatónak is tűnik az időpont!)

A jövő

Az élet persze megy tovább. Máris megvan az új korszak első alapítványi kihívása és feladata, hiszen a megújuló és szintén új időszakát kezdő Jósvafői Helytörténeti Füzetek 41. számának idén karácsonyra történő megjelentetése biztosítja a nemes folytatás lehetőségét.

A következő időszakban ezen kívül is akad majd tennivaló bőven, amihez a Jósvafőért Alapítványon keresztül tehetségéhez mérten – jószándékú ötlettel, cselekedettel, adománnyal, vagy az SZJA egy százalékos felajánlásával – minden Jósvafő jövőjét szíven viselő ember hozzájárulhat!

Berecz Béla

Irodalom:

BEREZ B. (2002): Tízévesek lettünk, avagy Jósvafői Falunapok 1993-2002. – Jósvafői Hírmondó **10**: 14-17.

*Jósvafői látkép
(Fotó: Izápy Zsóka)*